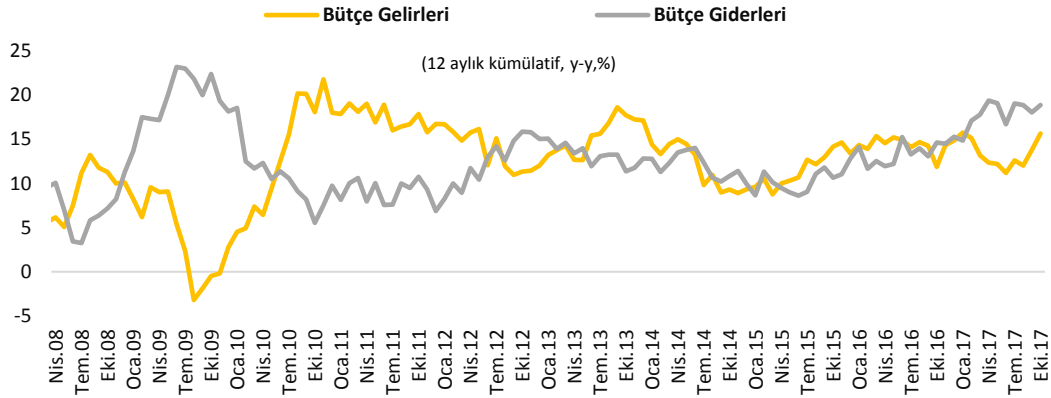

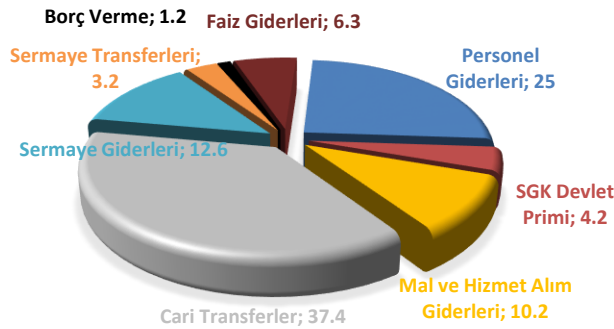
Bütçe dengesi Ekim ayında 3.3 milyar TL açık verdi.

Ekim ayında 3.3 milyar TL gerçekleşen bütçe açığı, yılın ilk 10 ayında ise geçen yılın aynı dönemine göre %188 oranında artışla 34.96 milyar TL'ye yükseldi. Bütçe açığındaki artışta faiz hariç harcamaların, gelirlerden daha yüksek oranda artış göstermesi etkili oldu. Bu ayki raporumuzda Ekim ayı bütçe gerçekleştirmelerini inceleyeceğiz.

Kaynak: Maliye Bakanlığı

2016 yılı Ekim ayında 104 milyon TL açık veren merkezi yönetim bütçe dengesi 2017 yılının aynı döneminde 3.35 milyar TL açık verdi. Bütçe giderleri Ekim ayında yıllık bazda %29.2 artış göstererek 56.2 milyar TL olurken bütçe gelirleri %21.8 artarak 52.83 milyar TL oldu. 2016 yılı Ekim ayında 2.8 milyar TL fazla veren faiz dışı denge ise, bu yılın Ekim ayında 197 milyon TL fazlaya verdi. 2016 yılı Ocak-Ekim döneminde 12.14 milyar TL açık veren bütçe dengesi, 2017 yılının aynı döneminde %187.9 artışla 34.96 milyar TL açık verdi. Böylece 2017 yılı için 46.9 milyar TL olan bütçe açığı hedefinin %74.6'sına ilk 10 ayda ulaşılmış oldu. Öte yandan 2018-2020 dönemi OVP ile birlikte 2017 yılı gerçekleşme tahmini 61.7 milyar TL olarak revize edildi. Ocak-Ekim döneminde bütçe gelirlerinin bir önceki yılın aynı dönemine göre %13.8 artışla 509.4 milyar TL seviyesinde gerçekleşerek 2017 yılı bütçe geliri hedefinin %85.2'sini, bütçe giderlerinin ise %18.4 artışla 544.4 milyar TL seviyesinde açıklanarak bütçe gideri hedefinin %84.4'üne ulaştığı görüldü. Öte yandan, 2016 yılı Ocak-Ekim döneminde 32.44 milyar TL olan faiz dışı fazla 2017 yılının aynı döneminde %53.3 azalarak 15.16 milyar TL oldu.

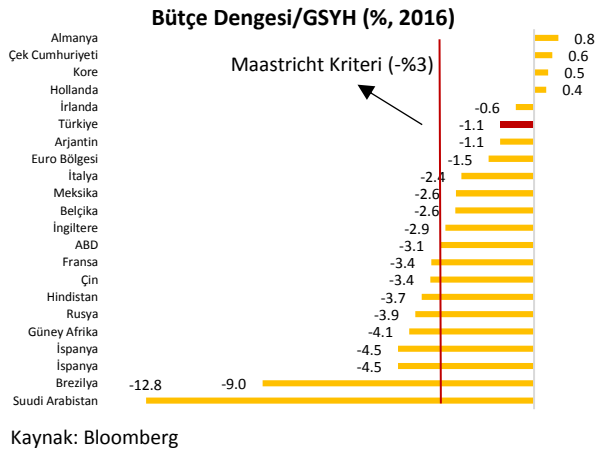
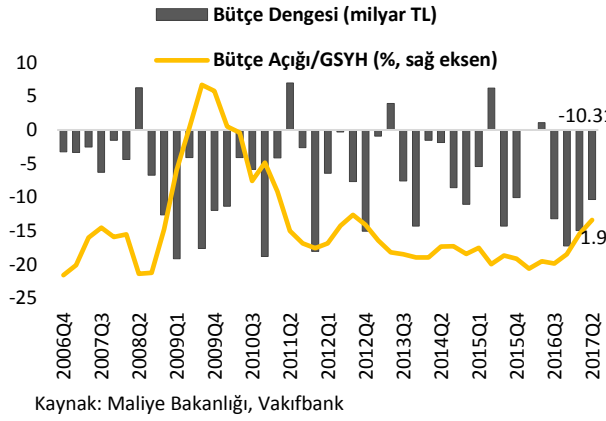
Ekim Ayı Bütçe Giderlerinin Dağılımı (%)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

Bütçe giderlerinin detaylarına bakıldığında, Ekim ayında faiz harcamalarının yıllık bazda %22 artarak 3.55 milyar TL olduğu görülürken, faiz harcamalarında Haziran ayından bu yana devam eden artışın söz konusu ayda yerini gerilemeye bıraktığı görüldü. Böylece faiz giderlerinin toplam bütçe harcamaları içindeki payı Ekim ayında %6.3 seviyesine geriledi. Aynı dönemde faiz dışı harcamaların aylık bazda %14, yıllık bazda ise %29.8'lik artışla 52.64 milyar TL olduğu görüldü. Faiz dışı harcamaların artmasında, yılın son çeyreğine ilişkin ödeneklerin serbest bırakılması nedeniyle kurumların mal ve hizmet alım giderleri ile sermaye giderlerindeki hak edişlerin bu ay içinde ödenmiş olması etkili oldu.

Merkezi yönetim bütçe gelirleri ise aynı dönemde, bütçe gelirlerinin ana kaynağı olan vergi gelirlerindeki aylık bazda yaşanan %8.9'luk artışın ve faiz oranlarındaki artışların yanı sıra Hazine'nin %100'ün üzerinde bir borçlanma kaydetmiş olmasıyla, bir önceki yılın aynı dönemine göre %21.8 artarak 52.8 milyar TL oldu. Yılbaşında başlayan Kredi Garanti Fonu (KGF) destek kredilerinin etkisiyle vergi gelirlerinin bir önceki yıla göre arttığı görülürken, bu artışta vergi borçlarının yapılandırılması ve ÖTV'deki düzenlemeler de etkili oldu. Vergi gelirlerinin alt kalemlerine bakıldığında, gelir vergisindeki ve banka ve sigorta muameleleri vergisindeki güçlü artışların vergi gelirlerindeki artışta katkısının daha yüksek olduğu görüldü. Ayrıca yılbaşında

Ekim ayına ertelenen SGK prim ödemelerinin beklentilerden daha iyi gerçekleştiği açıklandı. Ekim ayında bankalara yapılan prim ödemelerinin bir kısmı Kasım ayında Sosyal Güvenlik Kurumu'nun gelir kayıtlarına dâhil edilecektir. Bu nedenle Kasım ayında Kuruma yapılan transfer ödemeleri azalacaktır.

Sonuç olarak, 2017 yılı Ekim ayında 3.35 milyar TL açık veren bütçe dengesi, Ocak-Ekim döneminde 34.96 milyar TL açık verdi. Yılın ilk 10 ayında geçen yılın aynı dönemine göre %188 artış yaşayan bütçe açığındaki yükselişte, bütçe giderlerinin bütçe gelirlerine kıyasla daha fazla artması belirleyici oldu. Söz konusu dönemde ekonomik aktivitenin canlandırılması ve yurtiçi talebin desteklenmesi amacıyla kredilerin genişlemesi ve Hazine'nin %100'ün üzerinde borçlanması, bütçe giderlerinin artmasında öncelikle etkili oldu. Bununla birlikte makroekonomik ve jeopolitik gelişmeler ile kurumların artan ihtiyaçları bütçe giderlerini arttıran diğer önemli faktörler oldu. Harcamalardaki artışa rağmen yılın ilk 9 aylık döneminde ekonomiyi desteklemek amacıyla bazı sektörlerde vergi indirimlerinin uygulanması ve makro ihtiyati tedbirlerin esnetilmesi bütçe gelirlerinde en çok paya sahip olan vergi gelirlerindeki artışı sınırladı. Ancak Ekim ayı itibarıyla ÖTV indirimlerinin bitmesi önümüzdeki aylarda vergi gelirlerinde yükselişe sebep olabilecek olup bu yükseliş yeniden yapılandırma gelirlerinin azalacak olması nedeniyle bir miktar sınırlanabilir. Buna rağmen 2018-2020 dönemini kapsayan Orta Vadeli Program'a göre kamu gelirleri içinde vergi gelirlerinin payının artırılması ve gelir vergisi, kurumlar vergisi, vergi usul ve katma değer vergisi kanunlarında reforma gidilmesinin hedeflendiği bir ortamda, yeni yıl ile birlikte vergi gelirleri

kanalıyla bütçe gelirlerinde artış yaşanması söz konusu olabilir. Vergi gelirlerinin artışında önemli rol oynayan kurumlar vergisi ve ithalde alınan KDV ile vergi dışı gelirlerdeki hazine faizleri ve temettü gelirleri önümüzdeki aylarda da vergi gelirlerine öncelikle katkı sağlayabilir. Ancak mevsimsel etkilerin bütçe harcamalarında da yukarı yönlü hareketlere neden olacağı söylenmelidir. Söz konusu beklentiler doğrultusunda, Orta Vadeli Program'da planlandığı üzere bütçe açığı/GSYH oranının %2 civarında gerçekleşmesi beklenmektedir. Öte yandan 2017 yılında bütçe açığı/GSYH oranı 2016 yılındaki %1.1'den %2'ye yükselse bile %3 olan ve sürdürülebilir bütçe açığını gösteren Maastricht kriterinin altında kaldığı ve diğer ülkelerle karşılaştırıldığında hala bir olumlu görünüm çizdiği görülmektedir.

Merkezi Yönetim Bütçesi (milyar TL)								
	Ekim			Ocak-Ekim			2017 Bütçe Hedefi	Gerçekleşen/Hedef (%)
	2016	2017	% Değişim	2016	2017	% Değişim		
Giderler	43.5	56.2	29.2	460.0	544.4	18.4	645.1	84.4
Faiz Giderleri	2.9	3.5	22.0	44.6	50.1	12.4	57.5	87.2
Faiz Dışı Giderler	40.6	52.6	29.8	415.4	494.3	19.0	587.6	84.1
Gelirler	43.4	52.6	21.4	447.9	509.4	13.8	598.3	85.1
Vergi Gelirleri	36.1	45.6	26.3	365.0	430.9	18.0	511.1	84.3
Diğer Gelirler	5.6	5.3	-4.9	66.0	59.9	-9.3	73.2	81.8
Bütçe Dengesi	-0.1	-3.3	-3117	-12.1	-34.9	-188.0	-46.9	74.5
Faiz Dışı Denge	2.8	0.2	-93.0	32.4	15.2	-53.3	10.6	143.0

Kaynak: Maliye Bakanlığı *Rakamlar yukarı yuvarlanmıştır.

Haftalık Veri Takvimi (27 Kasım- 1 Aralık 2017)

Tarih	Ülke	Açıklanacak Veri	Önceki	Beklenti	
27.11.2017	ABD	Yeni konut Satışları (Ekim)	%18.9	-%6.3	
		Dallas Fed İmalat Aktivite Endeksi (Kasım)	27.6	24	
28.11.2017	İtalya	Tüketici Güven Endeksi (Kasım)	116.1	116.5	
	Türkiye	Konut Fiyat Endeksi (Eylül, a-a)	%0.77	--	
	ABD	Richmond Fed İmalat Endeksi (Kasım)	12	14	
		Dış Ticaret Dengesi (Ekim)	-64.1 Milyar \$	-65.0 Milyar \$	
		Tüketici Güven Endeksi (Kasım)	125.9	124	
		Case Shiller Konut Fiyat Endeksi (Eylül, y-y)	%6.07	--	
		M3 Para Arzı (Ekim, y-y)	%5.1	%5.1	
	Almanya	Tüketici Güven Endeksi (Aralık)	10.7	10.7	
Fransa	Tüketici Güven Endeksi (Kasım)	100	101		
29.11.2017	ABD	GSYH (3. çeyrek, ikinci, ç-ç)	%3	%3.2	
		Kişisel Tüketim Harcamaları (3. çeyrek, ikinci)	%2.4	%2.6	
		Çekirdek Kişisel Tüketim Harcamaları (3. çeyrek, ikinci, ç-ç)	%1.3	--	
		Fed Bej Kitap Raporu	--	--	
		Bekleyen Konut Satışları (Ekim, y-y)	-%5.4	%3	
	Euro Bölgesi	Tüketici Güven Endeksi (Kasım)	0.1	0.1	
	Almanya	TÜFE (Kasım, öncül, y-y)	%1.5	%1.7	
	Fransa	GSYH (3. çeyrek, öncül, y-y)	%2.2	%2.2	
	30.11.2017	Türkiye	Dış Ticaret Dengesi (Ekim)	-8.14 Milyar \$	--
		ABD	Haftalık İşsizlik Maaşı Başvuruları	239 bin kişi	240 bin kişi
Kişisel Gelirler (Ekim, a-a)			%0.4	%0.3	
		Kişisel Harcamalar (Ekim, a-a)	%1.0	%0.3	
		Chicago PMI (Kasım)	66.2	62.5	
Euro Bölgesi		TÜFE (Kasım, öncül, y-y)	%1.4	%1.6	
		Çekirdek TÜFE (Kasım, öncül, y-y)	%0.9	%1	
		İşsizlik Oranı (Ekim)	%8.9	%8.9	
Almanya		İşsizlik Oranı (Kasım)	%5.6	%5.6	
		Perakende Satışlar (Ekim, y-y)	%4.1	%2.8	
Fransa		TÜFE (Kasım, öncül, y-y)	%1.2	%1.2	
İtalya		TÜFE (Kasım, öncül, y-y)	%1.1	%1.2	
		ÜFE (Ekim, y-y)	%2	--	
		İşsizlik Oranı (Ekim, öncül)	%11.1	%11.1	
İngiltere	Tüketici Güven Endeksi (Kasım)	-10	-11		
Japonya	Sanayi Üretimi (Ekim, öncül, y-y)	%2.6	%7.2		
01.12.2017	Türkiye	İmalat PMI (Kasım)	52.8	--	
	ABD	ISM İmalat Endeksi (Kasım)	58.7	58.3	
		İmalat PMI (Kasım)	53.8	--	
	Euro Bölgesi	İmalat PMI (Kasım)	60	60	
	Almanya	İmalat PMI (Kasım)	62.5	62.5	
	Fransa	İmalat PMI (Kasım)	57.5	57.5	
	İtalya	İmalat PMI (Kasım)	57.8	58.3	
		GSYH (3. çeyrek, y-y)	%1.8	%1.8	
	İngiltere	İmalat PMI (Kasım)	56.3	56.5	
	Japonya	İmalat PMI (Kasım)	53.8	--	
		TÜFE (Ekim, öncül, y-y)	%0.7	%0.2	
		İşsizlik Oranı (Ekim)	%2.8	%2.8	